UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Bartolvs A Saxo Ferrato in primam Digesti Veteris Partem

Bartolus

Lugduni, 1567

Vsu & habitatione.

urn:nbn:de:hbz:466:1-96393

Visual Library

quod eſt contra naturam rei, ſuper qua diſponitur, non valet diſpoſitio. hoc dicit.

ADDITIO.

a ALEX. ¶ Diſpoſitioni. Qñ diſpoſitio apponatur circa aliqd, quod eſt contra naturam rei, ⁊c. vide que examinaui in l. permiſceri. de acqui. poſ.

LEX III.

* **Qui vſumfructũ.** * Hic habes duo, que habentur in l. naturaliter. in principio, de acquirenda poſſeſ. Dic vt ibi.

ADDITIO.

* CLAV. ¶ Vſumfructum. Limita hanc legem per id quod dr Bar. in l. ſicut in annos. quib. mod. vſuſfruc. amitta.

LEX V.

Vtifrui. Nota optimũ principiũ in caſu ſuo. Barto.

1 ☞ Negatoria ⁊ confeſſoria dantur poſſidenti.

2 Comes, etiam ſi poſſidet comitatũ, tamen poteſt petere vt declaretur comes.

1 a **§. Vtrum autem.** No. iſtum finẽ: † qꝛ debes ſcire, ꝙ rei vendicatio ª datur illi, qui non poſſidet: ſed iſte actiones, cõfeſſoria, ⁊ negatoria, que ſunt in rem, dantur etiam poſſidenti, vt hic vides. Ad
2 qđ l. ⁊ ſi forte. §. ſciendum. ſ. ſi ſer. vendi. qđ no. † qꝛ quamuis aliquis comes poſſideat comitatum ſuum, tamen poteſt petere
b vt declaretur comes, ᵇ ⁊ ſic etiam ad multa alia valet.

ADDITIONES.

a ALEX. ¶ Rei vendicatio. Et de hoc habetur Inſti. de act. §. eque. in fi. no. Bar. in l. ſi prius. verſi. quinto oppo.

b ALEX. ¶ Vt declaretur comes. Bene facit quod no. per gl. ⁊ ibi Bar. in l. j. de ſer.

---

a De vſu & habitatione.* Rub. viii.

a P. PAV. P. ¶ De vſu ⁊ habitatione. No. vnum ſingulare, ꝙ ſi teſtator legaret alicui habitationem ſuam exprimendo confinia, videretur legare dominium ipſius domus: ſecus ſi diceret, lego habitationẽ domus mee, vide Cre. ſing. cxij. ⁊ quod aliquã do legando vſumfructum ſimpliciter, vel habitationem, videatur legari proprietas, ⁊ aliquo modo econtra, vide omnino que habes, ad Bar. in l. Proculus. ſ. de vſufru.

LEX IIII.

Ceterum No. quod quis in domo cõmuni poteſt inducere perſo*tas, de quibus ſ. dictum eſt. Et recipere hoſpines quãdoqꝫ, ⁊ ſimiles. Facit l. ſi ſtipulatus fuerim. ſ. de verb. obli.

LEX X.

Si habitatio legetur.

§. Sed ſi χρῆσις ſit. Videtur vnum contrarium in ſolutione glo. Solutio. in illis non erant verba ſimilia vel equipollentia iſtis: qꝛ ipſa res fuit relicta cũ adiectione quadã, per quam adiectionem legata non minuuntur, neque adimuntur: hic fuit relictus vſuſfructus vel vſus cum adiectione quadam, per quam adiectionem legatum augetur, ⁊ ſic vbique fit interpretatio in benigniorem partem. l. in teſtamentis. ſ. de reg. iur. quã ſolutionem not.

LEX XI.

a **Plenum autem.**

§. Equitij. No. quod verba teſtatoris debent intelligi ſecundum condi*tionem ª perſone, cui datur, ſeu ad quam diſpoſitio cõfertur.*

ADDITIONES.

a P. PAV. P. ¶ Conditionem. Vide quod decidit Bal. hic quod ſi teſtator leget vxori lectum intelligitur de viduali, als coniugali, vide Bal. in l. ex militari. ſ. de teſt. mil. ꝙ ſi concedatur epiſcopo, vt tempore interdicti poſſit celebrare, intelligitur ſ. in pontificali, facit quod no. Inn. in c. paſtoralis. ꝰ dona. gl. in l. quod ſi nepotes. ſ. de teſta. tut. in l. j. C. de vſu. Itẽ quod qualitas perſone proferentis, vel ad quem referuntur verba multum operatur, ita quod alteretur diſpoſitio iuris communis, vide quod dicit Iaſ. in l. ſed ſi hac. §. liberos. in pen. no. ſ. de in ius vocando. ge melius Fely. in c. cauſam que. extra de vſu. ver. quibus a... vide que dicit Iaſ. in l. qui ſe patris. C. vn. li. alleg. Bar. ⁊ ... in l. lex Falcidia. ſ. ad l. Falc. quod verba late, ⁊ impropriè intelliguntur propter qualitatem perſone, ad quam referuntur. Et quod intelligenda ſunt ſecundum qualitatem perſone, vide etiam Barb. in c. poſſeſſiones. in ij. no. de reb. eccle. non alien. ... ca. paſtoralis. extra de dona. Itẽ vltĩo. dictum, ⁊ regulam ... de Aret. in l. quod ſeruus. de acqui. poſſeſ. vbi limitat iſtam regulam, niſi alia preſumptio fortior eſſet in contrarium, vide ... iſtam regulam quod dicit Bar. in tracta. minor. lib. ij. quod legatum factum fratribus minoribus, debet intelligi factum eo modo, quo valere poteſt, vt per eum: vide quod dicit Barto. in l. ſi non ſortem. §. libertus. de condi. inde. Item de proclamatione facta, quod quiſque compareat armatus tali die ad monſtram: quia intelligitur ſecundum qualitatem ⁊ conditionem perſone cuiuſcunque. Item vide no. Ful. conſi. xxvij. de legato facto alicui maritate, vt veſtiatur veſtibus nigris, quia debet intelligi ſecundum conditionem ipſius maritate de panno nigro, vel ſimili colore, non autem de bruna, quoniam non ſolent vti nupte, vide que dicit Barb. cõſi. xviij. vol. iiij. ... POMA. ¶ Ad hoc dictum Bar. hic vide Barba. conſil. v. j. vo. ⁊ conſi. xvij. xxxiij. xxxix. xlv. ⁊ lxiij. eodem vol. Fely. c. cauſam q. de reſcri. Barba. conſi ij. ij. vol. ⁊ conſi. cccj. ⁊ conſi. xxxv. ⁊ conſi. ſequen. ⁊ conſil. lvj. ij. volu. ⁊ lxiiij. eo. vol. Romanũ conſi. cccj. Facit gl. l. idemqꝫ §. idẽ Labeo. ſ. mãda. facit, quia debet attendi veriſimilitudo non ſolum reſpectu rerum, ſecundum ... Paulus. l. a. j. ſ. de ſolu. ſed etiam reſpectu perſonarum. l. ... in ſtipulationibus. de regulis iuris.

* CLAV. ¶ Cõfertur. Vide quedam ſingularia per Feli. in c. cauſam, que. de reſcrip. ⁊ per Barb. in conſi. v. vol. j.

LEX XIIII.

Per ſeruum vſurarium.

§. Vſuſfructus. * Opp. de l. j. §. j. ſ. vſuſfr. pe. Sol. quedam ſunt ſubſtantialia rei, quedam ſunt naturalia ſeu accidentalia. In his que ſunt de ſubſtantia, ſi quidem in ipſa diſpoſitione adimatur, vitiatur diſpoſitio: Sed ſi adimatur diſpoſitione perfecta, vitiatur ademptio, ⁊ valet diſpoſitio, vt hic. In his vero, que ſunt naturalia, ſeu accidentialia, quãquam necceſſaria, ademptio non vitiat diſpoſitionem, vt l. contraria, ⁊ ibi Bar.

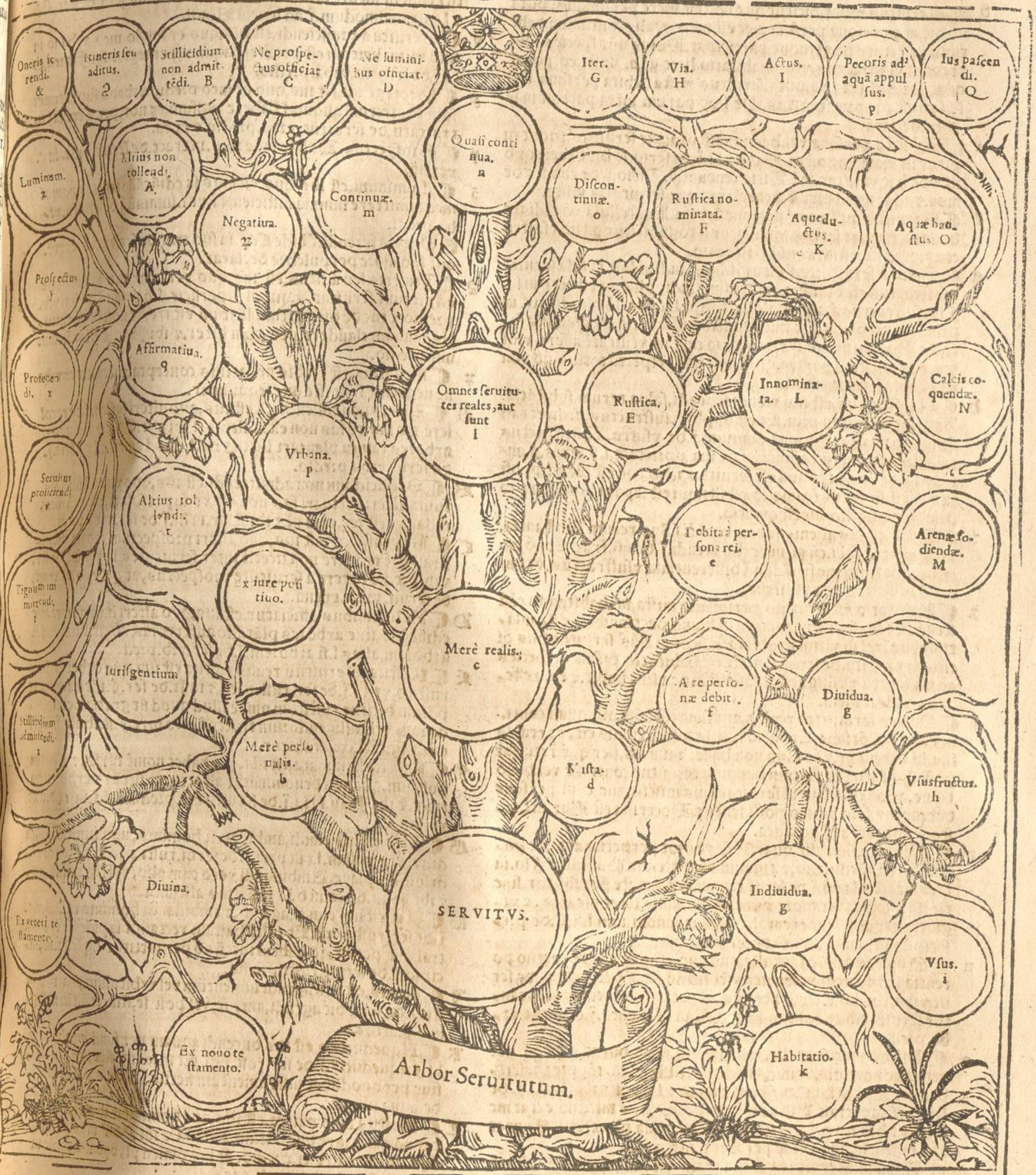

Diffinitiones ſeruitutum, omnes hic oꝛdine alphabetico ſignantur.

a ¶ Seruitutum tria ſunt genera. Quedam enim ſunt ſeruitutes perſonales, quedam reales, quedam miſte, vt patet in arbore, in pꝛima diuiſione.

b ¶ Seruitus mere pſonalis dꝛ illa, que debetur a perſona perſone, de qua habet in tit. Inſti. de iure pſo. ꝛ ſ. de ſtatu homi. et vbicūq̄ fit mētio de ſeruis. Et hec dꝛ mere pſonalis, vt not. gl. in l. j ſ. de ſerui. titu. generali. Et ſic diffinitur. Seruitus eſt cōſtitutio iuriſgentium, qua quis dominio alieno contra naturā ſubijcitur. Ita dicit Iuriſconſultus in l. iiij. §. j. ſ. de ſtat. hominū. Inſti. de iure perſona. §. ij. Et ſcd̄m hanc diffinitionem patet quod ſeruitus ſit de iuregentium licet aliqui dicant qꝺ ſit de iure naturali. Alij de iure diuino, ꝛ alij de iure ciuili, vel canonico. Que omnia foꝛte poſſunt eſſe vera, diuerſis reſpectib⁹. Sicut in ſimili dicit gl. de matrimonio. Inſtit. de iure natura. §. j. Et qꝛ de iſta ſeruitute in hoc titulo non eſt ad pꝛopoſitum, idcirco non latius de ea faciam mentionem. Vide optimam gl. in c. ita quoꝛundam. de Iude. ꝛ Sarace. ſuper verbo, ſeruos.

c ¶ Seruitus mere realis dicitur, que debetur a re rei, ſicut eſt ſeruitus vꝛbana, ꝛ ruſtica, que non debetur pſone, ſꝫ p̄dio. tex. in l. vnus ex ſocijs. ſ. de ſeruitu. ruſticoꝛ. p̄dioꝛū. Et omiſſis diffinitionibus multoꝛum doctoꝛum, hec eſt vera diffinitio, ſecundū Bar. in l. pꝛima. infra de ſeruitut. Seruit⁹ realis, eſt quodam ius pꝛedio inherens, ꝛ ipſius vtilitatem reſpiciens, ꝛ alterius pꝛedij ius ſiue libertatem diminuens.

Pꝛima Barto. ſuper ff. veteri. E

d ¶ Seruitus miſta, dicitur que non eſt mere perſonalis, puta nō debet a perſona perſone, nec eſt mere realis, puta, non debetur a re rei, ſed de vtraque participat. Huius aūt ſpecies ſunt tres ſcȝ vſuſfructus, vſus, habitatio. licet gl. ij. Inſti. eo. ponat quatuor. ⁊ gl. in l. j. eo. puta, ſeruitus miſta debita perſona rei, ſed nō eſt proprie ſeruitus. De hoc parum infra patebit in ſequen. declara.

e ¶ Debita a perſona rei. hec non eſt proprie ſeruitus, prout capitur in materia noſtra. Bar. in l. j. ff. de ſerui. iō hic deberet poni. ⁊ de hac vide tex. in l. Titio centum. §. Titio. ff. de condi. ⁊ demon. ⁊ adde quod dixi ſ. in declaratione ſeruitutis miſte.

f ¶ Seruitus miſta a re, perſone debita. Hec cellula nō indiget declaratione, qꝛ ſatis cognoſcitur ſi cognoſcitur qd ſit vſuſfructus, quid ſit vſus, ⁊ quid habitatio.

g ¶ Omnes ſeruitutes ſunt diuidue, ⁊ indiuidue, ſȝ ſola ſeruitꝰ vſuſfructus eſt diuidua, cetere ſunt indiuidue, vt eſt text. in l. j. §. ſi vſuſfructus. ff. ad l. Falci. in l. ſtipulatiōes nō diuidūtur. in prin. ff. de verb. obli. Et que ſit ratio differentie, dic ꝙ eſt iſta ſecūdū Doct. in dictis iuribus quia tantam vtilitatē affert vſuſfructus reſpectu partis, quātam totū reſpectu totius, qd non eſt in alijs ſeruitutibus.

h ¶ Vſuſfructus, eſt ius vtendi fruendi, ſalua rerum ſubſtātia. Inſti. de vſufru. in prin. Et eſt duplex vſuſfructus, ſcilicet cauſalis ⁊ formalis. Glo. in l. omnium. ff. de vſufru. Vſuſfructus cauſalis eſt, qui eſt cōiunctus cū ſua ꝓprietate. l. ſi vnus. §. antepen. ff. de pac. ⁊ iſte non eſt ſeruitus, ideo non eſt hic ad ꝓpoſitum. Vſuſfructus formalis, eſt ille, qui eſt ſeparatus a ſua proprietate. ⁊ de illo hic eſt queſtio.

i ¶ Vſus, eſt ius alienis rebus vtendi ſalua rerum ſubſtantia, vt probatur in l. j. cū gl. in verbo vtendi. ff. de vſufruc. Et nō dicitur in diffinitione fruēdi, ad differentiam vſuſfructus, vt patet ſ. in diffinitione vſuſfruc.

k ¶ Habitatio, eſt ſeruitus perſonalis miſta, in habitando cōſiſtens. Et conſtituitur tantum in domo pactionibus, ⁊ ſtipulationibus, vel in vltima voluntate, ſicut in alijs ſeruitutibus dicitur, vt inſtitu. de ſerui. §. ſi. Et eſt habitatio diſtincta ſpecies ab vſufructu ⁊ vſu. §. ſed ſi cui. inſtit. de vſu ⁊ habit. ⁊ eius effectus vide ibidem.

l ¶ Omnes ſeruitutes reales, aut ſunt cōtinue, aut quaſi continue, aut diſcōtinue. Et ratio huius diſtinctionis eſt, qꝛ reales fundo debentur, ⁊ fundus non habet animum, per quē retineatur poſſeſſio, ideo per factum hominis dicuntur continue vel diſcōtinue, quod eſt ſecus in ſeruitutibus miſtis, que cum perſone debeantur, ſolo animo poſſidentur. Doctrina eſt Bar. in l. iuſto. §. non mutat. ff. de vſuca.

m ¶ Continue, ſunt ille, quarū vſus durat perpetuo actu, ac potentia vt aqueductus, ⁊ tignum immittendi. Paulus ⁊ Flo. in l. ſeruitutes. la iiij. ff. de ſerui. tit. genera. Et iſte ꝓſcribūtur ſine titulo, ⁊ longo tempore. puta decem annis inter ꝓſentes, ⁊ viginti inter abſentes exemplo rerum immobilium. l. ſi. C. de preſcrip. long. temp. ⁊ l. ij. C. de ſerui. ⁊ aqua.

n ¶ Quaſi continue, ſunt ille, quarum vſus durat perpetuo potentia ſed nō actu, vt ſeruitus ſtillicidij. ſm Cepo. in trac. de ſerui. vrba. predio. c. xix. ⁊ iſte quo ad preſcriptionem equiparantur ſeruitutibus continuis tex. eſt in l. foramen. ff. de ſerui. vrba. pred.

o ¶ Diſcontinue, ſunt ille, quarum vſus non durat ꝑpetuo, nec actu, nec potentia, vt iter, via actus, ⁊ iſte nullo tēpore preſcribuntur. Bal. in l. ij. C. de ſerui. ⁊ aqua. ⁊ l. ſeruitutes. la iiij. ff. de ſerui. tit. generali. Niſi tanto tempore, cuius initij nō extat memoria. l. hoc iure. §. ductus aque. ff. de aqua plu. arcen. Sunt et alie fallentie, quas vide per Cepo. in d. c. xix.

p ¶ Vrbana. Seruitus vrbana realis eſt illa, q̃ predio vrbano debetur, ſm Iaſ. in §. eque. Inſti. de actio. Et dicitur predium vrbanum omne edificiuȝ gratia habitandi factum, ſiue in rure, ſiue in ciuitate ſit poſituȝ. Bar. in l. ſeruitutes. la iiij. ff. de ſerui. tit. generali. Et eſt duplex, quedam eſt affirmatiua, ⁊ quedā negatiua.

q ¶ Affirmatiua, eſt ꝟbis affirmatiuis cōcepta. Seruitutes affirmatiue ſunt iſte que ſequuntur.

r ¶ Altius tollendi, eſt quoddam ius a predio alteri debitum, quo quis tenetur edificare propter aliquam vtilitatem, ex hoc vicino prouenientem, ꝑ tex. ⁊ glo. ⁊ ibi Barto. in l. j. ff. de ſeruit. vrba. predio.

s ¶ Stillicidium admittendi, eſt quoddam ius, quod meo ꝓdio eſt debitum, vt poſſim meum ſtillicidium ſuper tectū, vel areā vicini deriuare. Colligitur ex nota. per Cepolā in tractatu ſuo de ſeruit. vrba. predio. cap. xxviij.

t ¶ Tignum immittendi, eſt ius, quo tignum ſuper parietem vicini poſſum immittere, vt in l. j. ff. de ſerui. vrba. predi. ⁊ immittitur cum in meo, ⁊ in alieno requieſcit. l. malum. §. j. ff. de ver. ſig. ⁊ l. quemadmodum. ff. ad legem Aquil.

v ¶ Seruitus proijciendi, eſt ius, quo ex fundo meo vrbano in ſolū vicini licitum eſt proijcere aquam, per text. ⁊ ibi Floren. in l. j. ff. de ſeruitu. vrba. predio.

x ¶ Protegendi, eſt ius, quo ex meo predio vrbano ſupra tuum ſolū protectum aliquod habere poſſum, ex not. per Cepolā in tractatu, de ſeruitut. vrba. predio. c. xxxv.

y ¶ Proſpectus. De hac vide Cep. in tract. de ſeruit. vrba. in c. xxxiiij.

z ¶ Luminum, eſt ius, quo vicinus in edificādo tenetur domui mee dimittere lumina ſufficientia, vt l. luminū. ff. de ſeruitu. vrba. predi.

⁊ ¶ Oneris ferendi. Vide Cep. in ſuo trac. de ſer. vrb. in c. xxx. qui ſuo more perpulchre declarat.

ꝯ ¶ Itineris ſeu aditus, eſt ius, quo per domum tuaȝ poſſum ire ad meam. l. ſeruitutes, que in ſuperficie. §. ſi domo. ff. de ſer. vrb. predio. ⁊ tūc de die tantum licitum eſt ire, de nocte dȝ ſeruientis iannam claudere, per gl. in l. iter. ⁊ ibi Pau. ⁊ Flor. ff. de ſer. co. mu. predio.

ꝫ ¶ Negatiua, eſt verbis negatiuis concepta, ⁊ ſeruitutes vrbane negatiue ſunt iſte que ſequuntur.

A ¶ Altius non tollendi, ⁊c. eſt ius, quo alteri ſuū edificiū extollere me inuito fas non eſt. l. altius. ⁊ ibi not. C. de ſerui. ⁊ aqua. arbores tamen plantari licituȝ eſt. l. quod autem. ⁊ l. edificia. ff. de ſerui. vrba. predio.

B ¶ Stillicidium non admittendi, eſt ius, quo vicino ſtillicidium ſuum alteri deriuari fas non eſt, vt ſupra ſolum, vel areā meam cadat, vt eſt tex. cum gl. ⁊ ibi Bar. in l. j. ff. de ſer. vrba. predi.

C ¶ Ne proſpectꝰ, eſt ius, quo alteri proſpectum meum minuere, vel grauiorē reddere non licet. l. inter ſeruitutes. la ij. §. ij. ff. de ſer. vrb. pred. ⁊ differt a ſeruitute proſpectus, vt ꝑ Cepo. in tract. de ſeruit. vrb. c. xxxiiij.

D ¶ Ne luminibus officiatur, eſt ius, quo alteri lumina mea, ſiue edificādo, ſiue arbores plātādo auferre fas nō eſt. l. lumen. §. ſi arborem. alias l. ſi arborem. ff. de ſer. vrb. pred.

E ¶ Ruſtica. Seruitus realis ruſtica eſt illa, que debetur ꝓdio ruſtico, vt l. j. ff. de ſer. ruſt. pred. ⁊ inſti. de ſer. §. ideo autem. et ꝓdium dicitur ruſticum omne illud quod fit gratia percipiendorum vel colligendorum fructuū. l. eo iure. §. ſtabula. ff. in qb. cau. pig. taci. contrahitur.

F ¶ Ruſtica nominata, eſt illa, que habet nomē iuris, ⁊ a iure impoſitum, que non denominatur ab actu. gl. ſuper verbo, via continet. ⁊ ibi Pau. in l. j. ff. de ſeruit. ruſt. pred. Bald. in rubri. de vſufru. C.

G ¶ Iter, eſt ius eundi, ambulandi hominis, non iumentum agendi, vel vehiculum. l. j. in prin. ff. de ſerui. ruſti. predi. ⁊ dicitur eundi ſolus ⁊ plane, Ambulandi vero cum alio, vel currendo. gl. ⁊ ibi Pau. de ca. in d. l. j. ſuperius allegata.

H ¶ Via, eſt ius eundi, agendi, ⁊ ambulandi hominis in l. j. §. via. ff. de ſer. ruſt. pred. Et talis haſtam rectam, ⁊ lapides trahere poteſt, qd habenti actū nō permittitur. l. q ſella. in principio. ff. de ſeruit. ruſti. predio.

I ¶ Actus, eſt ius agendi iumentum vel vehiculum. §. acꝰ. Inſtitu. de ſer. ⁊ dic agendi, ante ſe, vel poſt ſe, ſcilicet ad manꝰ. gl. in d. §. actus.

K ¶ Aqueductus, eſt ius ducendi aquam per fundum alienum. l. j. §. aqueductꝰ. ff. de ſer. ruſt. ꝓdi. Et intellige ſiue per fiſtulas, ſiue per quodlibet inſtrumentum fictile. l. ſi prius. §. placuit. ff. de aqua plu. arc.

L ¶ Ruſtica innominata, eſt illa, que dominatur ab actu, nec habet nomen a iure impoſitum. Gloſſa ⁊ ibi Paulꝰ in l. j. §. ꝓdijs. ff. de ſerui. ruſti. predio. Plus tamen plȝ opinio Cepolā in tract. de ſerui. vrba. predi. c. ix.

M ¶ Arene fodiende, eſt ius, quo in fundo vicini poſſum arenam fodere, forte, vt ex his fiant vaſa, vel edificia ruſtica, vt not. ex §. inter ruſticorum. Inſti. de ſeruitutibus.

N ¶ Calcis coquende, eſt ius, quo in fundo vicini licitum eſt calcē coquere ad vtilitatem mei predij ruſtici. Cep. in tractatu de ſerui. ruſticorum predio. cap. x.

O ¶ Aque hauſtus, eſt ius auriendi aquā de puteo vel fonte, vel de alia aqua vicini, ſm Azonem in ſumma. C. de ſer. §. hauſtus. ⁊ ſecundum Cepo. in tractatu de ſerui. ruſti. predio. c. vi.

P ¶ Pecoris ad aquam appulſus, eſt habere ius appellendi ſeu agendi pecora agri mei per ꝓdium vicini ad fontē, vel puteum, vt no. in §. inter ruſti. Inſtit. de ſerui. Et per Azonem in ſumma. C. de ſer. §. pecoris.

Q ¶ Ius paſcendi, eſt ius pecoris paſcēdi in fundo alieno agri mei cauſa, per l. primam. §. ſi. ff. de ſeruitutibus ruſtico. predio. l. qui ſeruandarum. §. j. ff. de preſcriptis verbis.